

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžr/175/2013
Identifikačné číslo spisu:	4012200720
Dátum vydania rozhodnutia:	13.01.2015
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:4012200720.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky republiky v senáte zloženom z predsedu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a z členov JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci žalobcu: Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik, Námestie SNP 8, Banská Bystrica, právne zastúpeného JUDr. Evou Mihókovou, advokátkou, Ul. 1. Mája 22, Zlaté Moravce, proti žalovanému: Okresný úrad Komárno, Nám. M.R. Štefánika 10, Komárno (právny nástupca po Správe katastra Komárno), za účasti: Rímskokatolícka cirkev, Trnavská arcidiecéza, Jána Hollého 10, Trnava, právne zastúpená: MAPLE & FISH s.r.o., Rajská 15/A, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. V 1546/12 zo dňa 29.5.2012, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 26S/39/2012-116 zo dňa 2.5.2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 26S/39/2012-116 zo dňa 2.5.2013 m e n í tak, že žalobu z a m i e t a.

Žalobcovi ani účastníkovi konania Rímskokatolícka cirkev, Trnavská arcidiecéza, náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Predmet konania

Krajský súd v Nitre vyššie označeným rozsudkom z dôvodov podľa § 250j ods. 2 písm. a) O.s.p. zrušil rozhodnutie žalovaného zo dňa 29.5.2012 č. V 1546/12 o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností k nehnuteľnostiam v k.ú. S. v prospech Rímskokatolíckej cirkvi, Trnavskej arcidiecézy (ďalej len „cirkev“), na základe dohody o vydaní veci uzavretej medzi žalobcom ako povinným a cirkvou, ako oprávneným, vydané podľa ustanovení zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (ďalej len „katastrálny zákon“) a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania vo výške 871,47 Eur.

Z odôvodnenia rozsudku vyplynulo, že krajský súd považoval postup žalovaného za nesprávny, keď tento povolil vklad vlastníckeho práva v prospech účastníka na strane žalovaného na základe dohody o vydaní vecí zo dňa 8.3.2011. Uviedol, že k uvedenému dňu žiadna dohoda medzi účastníkmi uzavretá nebola, pretože žalobca uzavretie dohody odmietol. V prípade, ak žalovaný považoval rozsudok Okresného súdu Komárno v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre za rozsudok ukladajúci vyhlásenie vôle, zmluva by sa považovala za uzavretú dňom, keď takýto rozsudok nadobudol právoplatnosť, resp. uplynutím lehoty vyplývajúcej z rozhodnutia súdu. Týmto dňom však v žiadnom prípade nemôže byť deň 8.3.2011. Podľa názoru súdu však predmetný rozsudok nie je rozsudkom ukladajúcim vyhlásenie vôle, ktorý nahrádza prejav vôle žalobcu, nakoľko tento nemá vo svojej výrokovej časti obsiahnutý text dohody o vydaní nehnuteľných vecí, resp. odkaz na jej znenie a teda z výrokovej časti nebolo zrejmé, akému právnomu úkonu by sa nahradenie vyhlásenia vôle malo vzťahovať.

Podľa krajského súdu rozsudok ukladajúci povinnosť vydať a navrátiť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam je rovnocenný s rozsudkami ukladajúcimi povinnej osobe povinnosť uzavrieť s oprávnenou osobou dohodu o vydaní nehnuteľných vecí, a to čo do uplatnenia reštitučných nárokov podľa zákona č. 161/2005 Z.z. Oprávnená osoba sa môže na súde domáhať nahradenia prejavu vôle a vtedy dochádza k uzavretiu zmluvy o vydaní vecí právoplatnosťou takéhoto rozhodnutia a právo k nehnuteľnostiam by malo byť zapísané vkladom, nakoľko právny titul, na základe ktorého má dôjsť k zmene práv k nehnuteľnostiam, je dohoda o vydaní nehnuteľných vecí (§ 28 ods. 1 katastrálneho zákona), alebo uložením povinnosti povinnej osobe vydať a prinavrátiť oprávnenej osobe vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktorý rozsudok je čo do uplatnenia reštitučných nárokov rovnocenný s rozsudkom ukladajúcim vyhlásenie vôle.

Z uvedeného vyplýva, že totožnosť nie je založená na tvrdení, že oba takéto rozsudky sú rozsudkami ukladajúcimi vyhlásenie vôle, ale z dôvodu, že oba naplňajú dôvod a zmysel zákona č. 161/2005 Z.z., t.j. napraviť majetkové krivdy prinavrátením vlastníckeho práva oprávneným osobám.

Rozsudok súdu ukladajúci povinnosť vydať a prinavrátiť vlastnícke právo k nehnuteľným veciam, je rozhodnutím štátneho orgánu, pričom právo k nehnuteľnostiam z neho vyplývajúce je potrebné podľa ust. § 34 ods. 1 katastrálneho zákona zapísať v záznamom a nie vkladom.

II.

Stručné zhrnutie odvolacích dôvodov žalovaného

Proti rozsudku krajského súdu podal včas odvolanie žalovaný. Trval na tom, že jeho rozhodnutie bolo správne, riadne odôvodnené a v súlade so zákonom i ustálenou judikatúrou.

Žalovaný uviedol, že v rozhodnutí o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností nebol uvedený dátum uzavretia dohody, ale deň jej napísania. Poukázal na ustanovenie § 31 ods. 4 katastrálneho zákona upravujúce náležitosti rozhodnutia o povolení vkladu, medzi ktorými sa nenachádza dátum uzatvorenia zmluvy.

Žalovaný trval na tom, že návrh na vklad obsahoval všetky zákonom stanovené náležitosti a jasne z neho vyplývalo, čoho sa cirkev domáhala. Zdôraznil, že rozsudky Okresného súdu Komárno a Krajského súdu v Nitre, ktorými bola žalobcovi uložená povinnosť vydať a navrátiť cirkvi vlastníctvo k nehnuteľnostiam, tvorili prílohu k návrhu na vklad. Pri rozhodovaní o návrhu na vklad žalovaný o.i. prihliadal aj na rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 3SžoKS/16/2006, v zmysle ktorého rozsudok súdu v občianskoprávnom konaní ukladajúci odporcovi povinnosť vyhlásiť vôľu spôsobom uvedeným vo výroku, je rozsudkom ukladajúcim vyhlásenie vôle podľa § 161 ods. 3 O.s.p. V odôvodnení tohto rozsudku bolo poukázané na judikatúru zborník Z-IV s. 796, ktorá jednoznačne dáva výklad, že pokiaľ rozsudok ukladá povinnosť uzatvoriť kúpnu zmluvu, tento rozsudok nahrádza prejav predávajúceho na uzavretie zmluvy a preto v konaní o súdny výkon nie je dôvod na postup podľa § 351 O.s.p.

Podľa názoru žalovaného pri povolení vkladu vlastníckeho práva na základe dohody o vydaní nehnuteľných vecí sa jednalo o podobný prípad, z toho dôvodu rozsudok Okresného súdu Komárno

potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Nitre, považoval za rozsudok ukladajúci vôľu, ktoré nahrádzajú vyhlásenie vôle povinnej osoby v zmysle § 161 ods. 3 O.s.p. Vychádzajúc z týchto skutočností žalovaný tvrdil, že nebol dôvod na prerušenie konania podľa § 3la katastrálneho zákona.

K ďalšej argumentácii súdu prvého stupňa, v zmysle ktorej rozsudok súdu ukladajúci povinnosť vydať a prinavrátiť vlastnícke právo k nehnuteľným veciam, je potrebné podľa § 34 ods. 1 katastrálneho zákona zapísať záznamom, žalovaný uviedol, že rozsudok Okresného súdu Komárno v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre nie sú listinami, ktoré sú premetom zápisu do katastra nehnuteľností záznamom. Tieto rozsudky neurčujú právo žiadnemu subjektu k dotknutým nehnuteľnostiam, ale žalobcovi uložili povinnosť vydať a navrátiť predmetné nehnuteľnosti cirkvi. V tejto podobe rozhodnutia súdov oboch stupňov sú spôsobilé len na zápis informatívnej poznámky do katastra nehnuteľností a nie na zápis vlastníckeho práva. Na zápis vlastníckeho práva je podľa § 28 a nasl. katastrálneho zákona spôsobilá dohoda o vydaní nehnuteľností a to formou vkladu. V súvislosti s uvedeným odkázal na právny názor obsiahnutý v proteste prokurátora Okresnej prokuratúry Komárno č. Pd 108/10-5, ktorý bol vznesený proti záznamu Správy katastra Komárno Z 1632/10, Z 1681/10, zapísaný pod položkou výkazu zmien č. 186/10 - jednalo sa o záznam vlastníckeho práva cirkvi titulom rozsudku Okresného súdu Komárno a rozsudku Krajského súdu v Nitre.

Ďalej poukázal na judikaturou ustálený záver (zverejnený aj v katastrálnom bulletine č. 1/2011), podľa ktorého právoplatné rozsudky súdov v reštitučných veciach, ktorých výroky znejú „žalovaný sa zaväzuje uzavrieť dohodu so žalobcom o vydaní vecí“ alebo „žalovaný je povinný vydať vec“, sú, čo do uplatnenia reštitučných nárokov, rovnocenné, čo znamená, že oba takéto rozsudky plnohodnotne nahrádzajú dohody o vydaní vecí a sú podkladom na zápis zmeny vlastníckeho práva záznamom bez následného uzavretia dohody o vydaní vecí. Dodal, že tento právny názor sa postupne vykryštalizoval aj s použitím komentára k § 161 ods. 3 O.s.p., z ktorého je podstatné to, že právoplatné rozsudky nahrádzajúce prejav vôle sa už nevykonávajú. Jej následkom má byť spísanie dohody o vydaní nehnuteľnosti podľa zákona č. 161/2005 Z.z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam (ďalej len „reštitučný zákon“); právo vyplývajúce z tejto dohody by bolo následne zapísané do katastra vkladom. Zdôraznil, že rozsudok súdu nahrádza vôľu povinnej osoby, on sám však nie je listinou spôsobilou na zápis do katastra nehnuteľností.

III.

Stručné zhrnutie vyjadrenia účastníka konania cirkvi

K odvolaniu žalovaného sa písomne vyjadrila cirkev s tým, že podporujúc jeho argumentáciu navrhla rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť a žalobu žalobcu žalobcu zamietnuť.

Účastník konania uviedol, že je štátom registrovanou cirkvou, na ktorej boli v minulosti páchané mnohé krivdy, ktorých aspoň čiastočné zmiernenie sledoval reštitučný zákon. Ten istý štát, ktorého snahou bolo dosiahnuť aspoň čiastkovú kompenzáciu spôsobenej ujmy, naďalej bráni prostredníctvom svojich orgánov náprave a dosiahnutiu spravodlivosti. Žalobca ako povinná osoba a zástupca štátu nevyhovел reštitučnej výzve a dobrovoľne nevydal nehnuteľnosti, ktorých vydania sa cirkev domáhala a v dôsledku toho bola nútená podať žalobu na súd a zabrániť tak preklúzii práva.

Následne, keď bola cirkev úspešná v konaní, žalobca odmietol uzavrieť dohodu o vydaní nehnuteľností, a teda pokračoval v snahe zmariť odškodnenie za spôsobenú majetkovú krivdu a príkorie. Ďalší postup sťažoval, a to podávaním protestu prokurátora voči rozhodnutiam žalovaného o zapísaní vlastníckeho práva záznamom na základe právoplatných a vykonateľných rozsudkov znejúcich na „vydať a navrátiť vlastnícke právo k nehnuteľným veciam“ a správnych žalôb proti rozhodnutiam žalovaného, ktorými povolila vklad vlastníckeho práva na základe dohody o vydaní v spojení s právoplatnými a vykonateľnými rozsudkami.

Účastník zdôraznil, že v dôsledku opísaného správania a konania žalobcu musel znášať dodatočné

náklady, ktoré by inak nemusel vynaložiť, ak by nebolo súdne konanie. Právoplatné rozhodnutie bolo vo veci vydané po viac ako 3 rokoch od uplatnenia nároku žalobou na súde a napriek skutočnosti, že od právoplatného rozhodnutia vo veci uplynuli ďalšie 3 roky, sa cirkev ešte stále nedočkala vydania a navrátenia nehnuteľností. Tým je jej naďalej odopierané právo nehnuteľnosti užívať a brať z nich úžitky, v dôsledku čoho sa len prehľbuje krivda, ktorú v minulosti utrpela a hrozí vznik ďalšej škody.

Vo vzťahu k postupu žalovaného cirkev vyjadrila názor, že postup správy katastra, ktorým na základe právoplatných a vykonateľných rozsudkov znejúcich na „vydať a navrátiť“ vlastnícke právo k nehnuteľným veciam“ zapíše vlastnícke právo záznamom, rovnako ako aj postup správy katastra, ktorým na základe jednostranne podpísanej dohody o vydaní v spojení s právoplatnými a vykonateľnými rozsudkami znejúcimi na povinnosť „vydať a navrátiť“ vlastnícke právo k nehnuteľným veciam“ zapíše vlastnícke právo vkladom, bol akceptovateľný a obhájitelný a v súlade s reštitučným zákonom ako aj katastrálnym zákonom. Oba postupy vyplňajú medzeru v zákone a napomáhajú dosiahnutiu spravodlivosti a vykonaniu právoplatných rozhodnutí slovenských súdov.

V.

Právny názor NS SR

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. v rozsahu odvolacích dôvodov postupom podľa zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku tiež „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 202 v spoj. s § 250s O.s.p. podanie odvolania prípustné, nenariadil vo veci pojednávanie (§ 250ja ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p.) a po verejnej porade senátu jednohlasne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že podanie odvolania žalovaným bolo dôvodné a preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobu žalobcu zamietol.

Rozsudok verejne vyhlásil dňa 13. januára 2015 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu www.nsud.sk najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 OSP).

V zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov s účinnosťou odo dňa 1.10.2013 obvodné úrady zriadené podľa predpisov účinných do 30.9.2013 sú okresné úrady podľa tohto zákona a podľa ods. 4 citovaného ustanovenia pôsobnosť obvodného úradu životného prostredia, obvodného pozemkového úradu, obvodného lesného úradu, obvodného úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie a správy katastra ustanovená osobitnými predpismi prechádza na okresný úrad.

Na základe citovaných zákonných ustanovení má Najvyšší súd preukázané, že do postavenia Správy katastra Komárno ako žalovaného nastúpil z titulu zákonných zmien Okresný úrad Komárno. Uvedená právna zmena sa premietla v katastrálnom zákone najmä prostredníctvom novelizovaného znenia, najmä ustanovení § 11 (miestnymi orgánmi štátnej správy na úseku katastra sú okresné úrady, ak osobitný zákon neustanovuje inak) a § 18 ods. 2 (okresný úrad podľa písm. a/ rozhoduje v katastrálnom konaní podľa písm. b/ až k/).

Preto bude s týmto právnym nástupcom Najvyšší súd ďalej konať na strane žalovaného. Pod všeobecným označením žalovaný je potom nutné rozumieť tak pôvodný správny orgán ako aj jeho právneho nástupcu, podľa toho, ktorého sa text odôvodnenia týka.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

V správnom súdnictve preskúmavajú súde na základy žalôb prípady, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu a žiada aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu (§ 247 ods. 1 O.s.p.).

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu o zrušení rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, ktorým žalovaný vyhovel návrhu cirkvi a povolil vklad vlastníckeho práva v jej prospech na základe dohody o vydaní nehnuteľností, a preto odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie správy katastra, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami účastníkov a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného.

Podľa § 1 reštitučného zákona zákon upravuje navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu a prechod vlastníctva k niektorým nehnuteľným veciam.

Podľa § 4 reštitučného zákona povinnou osobou je právnická osoba, ktorá ku dňu účinnosti tohto zákona spravuje nehnuteľné veci vo vlastníctve Slovenskej republiky, obce alebo nehnuteľnú vec drží.

Podľa § 5 reštitučného zákona právo na navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam môže uplatniť oprávnená osoba písomnou výzvou voči povinnej osobe do 30. apríla 2006, ak v tejto lehote preukáže skutočnosť podľa § 3. Neuplatnením práva v tejto lehote právo zaniká (ods. 1).

Povinná osoba uzavrie s oprávnenou osobou do 60 dní od doručenia písomnej výzvy dohodu o vydaní nehnuteľnej veci. Ak k prechodu vlastníctva bude potrebné vykonať úkony podľa osobitného predpisu, začína plynúť táto lehota po vykonaní týchto úkonov (ods. 2).

Ak povinná osoba nevyhoví písomnej výzve podľa odseku 2 alebo ak jej sídlo nie je známe, môže oprávnená osoba uplatniť svoje nároky na súde v lehote 12 mesiacov od doručenia písomnej výzvy, inak právo zaniká (ods. 3).

V zmysle § 4 katastrálneho zákona práva k nehnuteľnostiam sa do katastra zapisujú vkladom, záznamom a poznámkou o právach k nehnuteľnostiam.

V zmysle § 5 katastrálneho zákona vkladom vzniká, mení sa alebo zaniká právo k nehnuteľnostiam. Záznam je úkon správy katastra plniaci evidenčné funkcie, ktoré nemajú vplyv na vznik, zmenu ani na zánik práv k nehnuteľnostiam. Poznámka je úkon správy katastra určený na vyznačenie skutočností alebo pomeru vzťahujúceho sa na nehnuteľnosť alebo na osobu, nemajúci vplyv na vznik, zmenu ani na zánik práv k nehnuteľnostiam.

Podľa § 28 katastrálneho zákona práva k nehnuteľnostiam zo zmlúv uvedené v § 1 ods. 1 sa zapisujú do katastra vkladom, ak tento zákon neustanovuje inak (ods. 1).

Práva k nehnuteľnostiam uvedené v § 1 ods. 1 vznikajú, menia sa alebo zanikajú vkladom do katastra, ak tento zákon neustanovuje inak (ods. 2).

Podľa § 30 ods. 4 katastrálneho zákona návrh na vklad sa podáva písomne a obsahuje meno, priezvisko a miesto trvalého pobytu, ak ide o účastníka konania fyzickú osobu; obchodné meno,

názov a sídlo, ak ide o účastníka konania právnickú osobu, označenie správy katastra, ktorej je návrh adresovaný, označenie právneho úkonu, na ktorého základe má vzniknúť, zmeniť sa alebo zaniknúť právo k nehnuteľnosti; ak sú predmetom návrhu na vklad právne vzťahy z viacerých právnych úkonov, označia sa všetky právne úkony.

Podľa § 31 katastrálneho zákona správa katastra preskúma zmluvu z hľadiska, či obsahuje podstatné náležitosti zmluvy, či je úkon urobený v predpísanej forme, či je prevodca oprávnený nakladať s nehnuteľnosťou, či sú prejavy vôle dostatočne určité a zrozumiteľné, či zmluvná voľnosť alebo právo nakladať s nehnuteľnosťou nie sú obmedzené, či zmluva neodporuje zákonu, či zákon neobchádza a či sa neprieči dobrým mravom. Pri rozhodovaní o vklade prihliada správa katastra aj na skutkové a právne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu (ods. 1).

Ak sú podmienky na vklad splnené, správa katastra vklad povolí; inak návrh zamietne (ods. 3).

Z obsahu spisu krajského súdu, ktorého súčasťou bol aj administratívny spis žalovaného, vyplynulo, že cirkev si u žalobcu uplatnila reštitučný nárok v zmysle ustanovení reštitučného zákona na vydanie a navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam v k.ú. S., zapísaným na LV č. XXXX, ako pozemok registra C KN parcelné číslo XXXXX, lesné pozemky o výmere 4839 m², pozemok registra C KN parcelné číslo XXXXX, lesné pozemky o výmere 21816 m, pozemok registra C KN parcelné číslo XXXXX, lesné pozemky o výmere 22600 m². Žalobca dohodu o vydaní nehnuteľností odmietol uzavrieť a predmetné pozemky ani inak nevydal. Preto si cirkev uplatnila právo súdnou cestou a v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 8C 66/2007 súd žalobcu zaviazal k povinnosti vydať a navrátiť vlastnícke právo k predmetu sporu v prospech cirkvi. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd rozsudkom vydaným pod sp. zn. 8Co/145/2009-574 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Následne žalovaný vyhovel návrhu cirkvi na vklad vlastníckeho práva z titulu dohody o vydaní nehnuteľných vecí zo dňa 8.3.2011 a rozhodnutím zo dňa 29.5.2012 č. V 1546/12 vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností k vyššie špecifikovaným nehnuteľnostiam v k.ú. S. v prospech cirkvi povolil.

Z vyjadrenia žalovaného vyplynulo, že vzhľadom k úspechu cirkvi v občianskoprávnom konaní vedenom na Okresnom súde v Komárne a Krajskom súde v Nitre, v ktorom bola žalobcovi uložená povinnosť vydať a navrátiť oprávnenej osobe (teda cirkvi) vlastníctvo k uvedeným nehnuteľnostiam, povolil vklad vlastníckeho práva z titulu dohody o vydaní vecí s tým, že v zmysle § 161 ods. 3 O.s.p. prejav vôle žalobcu považoval za nahradený práve výrokom právoplatného občianskoprávneho rozsudku. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s názorom žalovaného v tom, že pre povolenie vkladu boli splnené podmienky v zmysle katastrálneho zákona.

Cirkev si uplatnila reštitučný nárok na navrátenie nehnuteľností v zmysle ustanovení reštitučného zákona. Nakoľko žalobca s ňou odmietol uzavrieť dohodu o vydaní vecí, obrátila sa cirkev na súd, ktorý uložil žalobcovi povinnosť vydať cirkvi tam uvedené nehnuteľnosti a navrátiť jej vlastníctvo. Žalobca ako povinná osoba právoplatný rozsudok Okresného súdu Komárno v spojení s odvolacím rozsudkom Krajského súdu v Nitre nerešpektovala.

Odvolací súd dal za pravdu žalovanému ako aj cirkvi v tom, že právoplatným rozsudkom Okresný súd Komárno uložil žalobcovi (v reštitučnom konaní povinnej osobe v zmysle § 4 reštitučného zákona) povinnosť vydať nehnuteľnosti a navrátiť vlastníctvo k nim cirkvi ako osobe oprávnenej, teda uložil žalobcovi povinnosť vyhlásiť vôľu určitým spôsobom. Nakoľko žalobca uvedenú povinnosť nerešpektoval, dohodu s cirkvou neuzavrel, ani iným spôsobom nesplnil právoplatne mu uloženú povinnosť, nastala ex lege zákonná fikcia, v zmysle ktorej právoplatný rozsudok Okresného súdu

Komárno ukladajúci žalobcovi povinnosť prejavit' svoju vôľu (teda vydať nehnuteľnosti), nahradil vôľu povinnej osoby (žalobcu).

Následne správa katastra postupovala správne, keď na základe návrhu cirkvi, z ktorého bolo jednoznačne zrejmé, čoho sa cirkev domáhala - a síce povolenia vkladu k tam špecifikovaným nehnuteľnostiam z titulu dohody o vydaní veci zo dňa 8.3.2011 podľa reštitučného zákona v spojení s právoplatným rozsudkom Okresného súdu Komárno č. 8C 66/07-439 zo dňa 4.2.2009 a rozsudkom Krajského súdu v Nitre č.k. 8Co/145/2009-574 - návrh a jeho prílohy v zmysle § 31 katastrálneho zákona preskúmala a dospela k záveru, že dohoda o vydaní veci obsahovala všetky zákonom požadované náležitosti, pričom absentujúci prejav vôle a podpis žalobcu bol s poukazom na § 161 ods. 3 O.s.p. nahradený výrokom právoplatného rozsudku Okresného súdu Komárno, ktorý bol k návrhu pripojený.

K vyššie uvedenému odvolací súd poukazuje aj na skoršiu judikatúru Najvyššieho súdu (rozsudok sp. zn. 3SžoKS/16/2006), v zmysle ktorej rozsudok súdu vydaný v občianskoprávnom konaní ukladajúci odporcovi povinnosť vyhlásiť vôľu spôsobom uvedeným vo výroku (t.j. povinnosť uzatvoriť kúpnu zmluvu identifikovanú vo výroku), je rozsudkom ukladajúcim vyhlásenie vôle podľa § 161 ods. 3 O.s.p. Najvyšší súd v odôvodnení tohto rozsudku konštatoval, že „...podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy SR výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou. Požiadavka na ústavne konformný výklad zákonov priamo ovplyvňuje zisťovanie obsahu jednotlivých zákonných ustanovení z dikcie a ich aplikáciu na daný skutkový stav a zabezpečuje, že výklad normatívnych ustanovení zákona nevedie k absurdným záverom, alebo záverom v rozpore s ústavnými princípmi.

Podľa § 161 ods. 2 O.s.p. ak nie je v rozsudku uložená povinnosť na plnenie, je rozsudok vykonateľný, len čo nadobudol právoplatnosť.

Podľa § 161 ods. 3 O.s.p. právoplatné rozsudky ukladajúce vyhlásenie vôle nahradzujú toto vyhlásenie.

Odvolací súd poukazuje na dikciu ustanovenia 161 ods. 3 O.s.p., kde je rozsudok identifikovaný slovným spojením „ukladajúci vyhlásenie vôle“ a nie „nahradzujúci vyhlásenie vôle“. Výrok rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 1Co 241/2003, ukladá

Hornonitrianskym baniam Prievidza, a.s. povinnosť vyhlásiť vôľu spôsobom uvedeným vo výroku, t.j. uzavretím kúpnej zmluvy identifikovanej vo výroku. Keďže povinný -Hornonitrianske bane Prievidza, a.s. do právoplatnosti rozsudku tak neurobil,

právoplatnosťou rozsudku došlo v zmysle § 161 ods. 3 O.s.p. k nahradeniu vôle s obsahom, ktorý je uvedený vo výroku rozsudku...”

Najvyšší súd sa vo svetle vyššie uvedeného nemohol stotožniť s názorom súdu prvého stupňa v tom, že správa katastra nepostupovala správne a v súlade so zákonom, keď povolila vklad vlastníckeho práva titulom dohody, v ktorej absentoval podpis žalobcu.

K argumentácii súdu prvého stupňa, že správa katastra mala vykonať len záznam na základe rozsudku Okresného súdu Komárno podľa § 34 ods. 1 katastrálneho zákona, ktorý je podľa jeho názoru rozhodnutím štátneho orgánu, odvolací súd poukazuje na názor vyslovený v proteste prokurátora Pd 108/10-5 zo dňa 14.2.2011 v právnej veci totožných účastníkov konania, pri rovnakom skutkovom základe (odlišnosť spočívala len v iných pozemkoch nachádzajúcich sa k.ú. V.), s ktorým sa stotožňuje, že: „...rozsudok Okresného súdu v Komárne sp. zn. 8C159/06-552 zo dňa 4.2.2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn.25Co/75/2009-807 zo dňa 17.3.2010 - nie sú listinami, ktoré sú predmetom zápisu do katastra nehnuteľností záznamom, nakoľko tieto rozhodnutia neurčujú vlastnícke právo žiadneho subjektu k dotknutým nehnuteľnostiam, ale štátnemu podniku Lesy SR Banská Bystrica ukladajú povinnosť vydať dotknuté pozemky...”

V tomto prípade bol krajským súdom navrhovaný postup aplikovaný, no následne bol jeho výsledok -

záznam sp. zn. Z 1632/10, Z 1681/10 zapísaný pod položkou výkazu zmien 186/10 dňa 16.6.2010 - zrušený ako nezákonný.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na záver poukazuje na účel okruhu reštitučných predpisov a tým je vo všeobecnosti odstránenie alebo aspoň zmiernenie následkov niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči postihnutým osobám v období neslobody zo strany štátu. Poškodenou bola v predmetnej právnej veci cirkev, ktorá postupovala v súlade s ustanoveniami reštitučného zákona a vyzvala žalobcu ako povinnú osobu (§ 4 a § 5 ods. 1 a 2 reštitučného zákona) k vydaniu odňatých nehnuteľností, ktorý jej výzvu ignoroval, následne sa obrátila na Okresný súd Komárno i Krajský súd v Nitre (§ 5 ods. 3 reštitučného zákona), ktorý jej právoplatným rozsudkom dali za pravdu a uložili žalobcovi povinnosť, ktorú tento opätovne nerešpektoval. Nakoľko vykonanie záznamu do katastra nehnuteľností titulom civilných rozsudkov v súvislosti s inými pozemkami, ktorých navrátenia sa cirkev domáhala, bolo na základe protestu prokurátora zrušené ako nezákonné s tým, že tieto rozsudky uložili povinnosť vydať nehnuteľnosti, no neurčovali vlastnícke právo k nim, neostávalo cirkvi ani v predmetnej veci žiadne iné riešenie, ako sa domáhať svojich práv, len to, ktoré zvolila, ktoré následne aplikovala správa katastra a ktoré je aj podľa názoru odvolacieho súdu vzhľadom na vyššie uvedené súladné so zákonom aj s judikatúrou.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že neboli dané dôvody pre zrušenie správneho rozhodnutia, ktoré bolo vydané v súlade so zákonom. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 220 O.s.p. v spojení § 250ja ods. 3 posledná veta O.s.p. zmenil tak, že žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol (§ 250j ods. 1 O.s.p.).

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodoval v zmysle § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že žalobcovi pre neúspech v tomto konaní odvolací súd náhradu trov nepriznal. Žalovanému zákon (§ 250k ods. 1 O.s.p.) priznanie trov konania neumožňuje a účastník konania cirkev si náhradu trov konania neuplatnila.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok.